

GASILEC

Cene enkratnim oglasom.

Cela stran 300 Din,

1/2 strani 150 Din,

1/4 strani 80 Din,

1/8 strani 40 Din,

1/16 strani 20 Din.

GLASILO „JUGOSLOVANSKE GASILSKE ZVEZE LJUBLJANA“.

V Ljubljani, dne 7. novembra 1927.

Vesti starešinstva.

1.

Izredne podpore iz 2% gasilskega sklada.

Gasilna društva vlagajo v nasprotju z določili § 10. zakona z dne 12. avgusta 1922 (razglašena v Službenih Novinah št. 288, z dne 23. decembra 1922, priloga Ll. in v Uradnem listu št. 51/7 iz l. 1923.) prošnje za podporo iz 2% gasilskega sklada tudi med letom, četudi ni v to nujne prilike. Dostikrat so te prošnje naslovljene naravnost na velikega župana, ki jih mora odstopiti JGZ radi oddaje mnenja in predloga, kar pa povzroča velikima županoma nepotrebno manipulacijo.

Gasilna društva opozarjamo na zgoraj navedena določila s pristavkom, da se veliki župan ljubljanske oblasti, po uradnem dopisu z dne 26. septembra 1927, U. broj 11.863-II, v bodoče ne bo več oziral na med letom došle prošnje — izvzemši izredne, glede nujnosti dobro utemeljene slučaje — temveč samo na predloge JGZ, ki jih po § 10. cit. zakona predlaga koncem vsakega leta velikemu županu.

Pri tej priliki opozarjamo gasilna društva, da so prošnje za podpore iz gasilskega sklada kolka proste.

2.

Gasilski koledar za leto 1928.

Skupščina JGZ je na svojem zborovanju dne 17. julija t. l. sklenila, da je vsaka gasilska župa in vsako v JGZ včlanjeno gasilno društvo dolžno prevzeti po en izvod gasilskega koledarja za leto 1928., ki ga izda JGZ. Literarni odsek JGZ je tisk, vezavo in razpečavanje koledarja poveril Hermanu Zupanu, članu tega odseka.

Obvezni koledarji se v kratkem razpošljejo gasilskim župam, da jih razpečajo pri svojih gasilnih društvih. Vse nadaljnje naročitve koledarja sprejema tov. Herman Zupan v Ljubljani, Gajeva ulica 2.

Gasilci, sezite po koledarju, ker mora biti koledar nepogrešljiva žepna knjižica vsakega gasilca, vsaj pa vsakega dostojanstvenika.

3.

Gasilske potrebščine.

Išče se rabljena in dobro ohranjena četverkolna brizgalnica s sliko in opisom. Ponudbe sprejema Stjepan Javor, Zagreb, Rokova ulica 2.

Gasilno društvo v Braslovcah prodaja dobro ohranjeno brizgalnico. Več pove omenjeno gasilno društvo.

Gasilno društvo na Stari Vrhnikih prodaja četverkolno ročno brizgalnico, ki je priznana najboljša v Vrhniški gasilski župi. Kdor želi kupiti brizgalnico, naj se obrne na prodajalca.

† Zdravko Deleja.

Tebe ni,

a Tvoj duh živi!

Neizprosna smrt nam je zopet pobrala vzor-gasilca župnega načelnika Gornjesavinjske gasilske župe tovariša Zdravko Delejo iz Rečice v Sav. dol. Rajni Zdravko Deleja je pristopil h gasilnemu društvu v Rečici v Sav. dol. leta 1890. in bil skoz 5 let društveni tajnik. Od leta 1895. do leta 1925., celih 30 let pa načelnik. Pod njegovim vodstvom se je postavil gasilski dom, nabavila za tiste čase moderna parna brizgalnica in drugo orodje in oprema.

Po prevratu pa, ko se je ustanovila JGZ je tovariš Deleja leta 1919. ustanovil Gornjesavinjsko gasilsko župo. Nikjer ga ni manjkalo, kadar je šlo za povzdigo narodne zavesti, za napredek, moderniziranje in organiziranje gasilstva. Uvidel je veliko potrebo gasilstva, zato je ustanovil z marljivim in požrtvovalnim tovarišem Franom Stiglicem v kratkem času gasilna društva: Nazarje, Gorica, Pobrežje, Solčava in Grušovlje in na ta način v splošnem dobro preskrbel v Gornjesavinjski dolini za požarno varnost.

Tovariš Deleja pa ni deloval samo za pomnožitev gasilstva, ampak je skrbel za strokovno izobrazbo, prirejal večje župne vaje, stavljal gasilce večkrat pred težke naloge in bodril iste k vztrajnemu delu prostovoljno prevzete dolžnosti.

Tvoje plodonosno delo pa je s sodelovanjem vrlega tovariša Stiglica rodilo lep napredek na polju gasilstva v Gornjesavinjski dolini, ki sta skoz 35 let skupaj delila usodo težkih dni iz ljubezni do bližnjega in ljubezni do naroda in domovine.

Že težko bolan si se kot odbornik JGZ še vedno udeleževal sej ter neumorno deloval za procvit lepo razvijajoče se JGZ.

Jeknili smo, ko smo zvedeli, da je tvoja bolezen neozdravljiva, kajti predobro smo se zavedali, da te prehitro izgubimo in da izgubimo enega naših najboljših.

Kako si bil priljubljen med svojimi gasilci in prebivalstvom, je pokazala tvoja zadnja pot. Celokupna gasilska župa Gornjesavinjska se je pod vodstvom župnega podnačelnika Goltnika zbrala, da spremi svojega tovariša župnega načelnika k zadnjemu počitku. Tov. Volk iz Šoštanja s tovariši je zastopal gasilsko župo Slovenjgraško, tov. Vengust iz Celja pa JGZ, ki se je pri odprtem grobu poslovil v imenu gasilstva.

Pred hišo in na grobu so pevci zapeli žalostinke, gasilci in mnogobrojna množica prebivalstva pa je spremljala tovariša, moža in človeka, ki je posvetil vse svoje življenje človekoljubju, na prijazen hribček k zadnjemu počitku, kjer počiva njegov tovariš in prednik Mayer.

Dragi tovariši! Tebe ni, a tvoj duh živi v tisočerihi hvaležnih srcih, katerim si bil voditelj, tovariš, prijatelj, zatorej počivaj sladko, počivaj slajše, kakor si živel in umrl.

J. V.

Odlikovanje gasilstva.

Z ukazom Njegovega Veličanstva kralja z dne 30. junija 1927 (Uradni list z dne 21. julija 1927, št. 78) so odlikovani naslednji gasilci:

a) z zlato svetinjo za civilne zasluge: Peter Trnovc v Ljutomeru, Josip Murath v Ljutomeru, Henrik Breznik v Spodnjih Hočah, Fran Marčič v Račju, Mihael Dikančič v Račju, Jakob Koler v Zgornjih Hočah, Josip Mohorič v Račju, Matija Dominc v Framu, Štefan Stern v Račju, Alojzij Stern v Račju, Josip Kramberger v Zgornji Senarski, dr. Josip Urbaczek v Mariboru, Ivan Jenessi v Mariboru, Štefan Šohar v Rankovcih, Mihael Fistrič v Podčetrtku, Valentin Jurše v Podčetrtku, Anton Kolar v Podčetrtku, Fran Motoh v Podčetrtku, dr. Ivan Lichtenegger v Šoštanju, Janko Ritovšek v Šoštanju in Josip Totter v Šoštanju;

b) s srebrno svetinjo za civilne zasluge: Andrej Mesarič v Peklu, Ivan Lehner v Peklu, Tomaž Kranjc v Framu, Ivan Böhm v Framu, Alojzij Faleš v Račju, Ivan Rotner v Spodnjem Radvanju, Ivan Pahler v Zgornjem Radvanju, Josip Holnthaner v Zgornjem Radvanju, Andrej Lešnik v Zgornjem Radvanju, Ivan Pesek v Zgornjem Radvanju, Ivan Verdonic v Zgornjem Radvanju, Josip Zöhrer v Zgornjem Radvanju, Fran Krainz v Spodnjem Radvanju, Ivan Lerš v Vrhovem dolu, Ivan Grašič v Pekrah, Anton Kerche v Pekrah, Fran Kaiser v Pekrah, Fran Schunko v Zgornjem Radvanju, Ferdinand Vorigin v Zgornjem Porčiču, Jakob Kovačič pri Sv. Trojici v Slovenskih goricah, Štefan Škalič v Sebeborcih, Ivan Obal v Strukovcih, Josip Lulik v Strukovcih, Mihael Šiftar v Strukovcih, Štefan Obal v Tonkovcu, Fran Vučak v Strukovcih, Fran Šiftar v Strukovcih, Aleksander Bac v Strukovcih, Peter Ziegler v Vuzenici, Ivan Kresnik v Vuzenici, Ferdo Medly Mežici, Mihael Mežnar v Črni, Ferdo Ovčak v Vuhredu, Filip Horvat v Ormožu, Franc Škrinjar na Hardeku, Matija Masten v Pušencih, Fran Šoštarič na Dobravi, Ivan Goršič v Središču, Filip Bezjak v Trgovišču, Anton Fištravec v Trgovišču, Filip Kumer v Trgovišču, Blaž Skuhala v Trgovišču, Fran Schwarz v Šoštanju, Fran Zelič v Šoštanju, Ivan Prešiček v Kozjem, Anton Kunej v Kozjem, Anton Berstovšek v Kozjem, Anton Klakočer v Ješovcu, Anton Cvetko v Podčetrtku, Fran Jug v Podčetrtku, Josip Verbovšek v Podčetrtku, Jurij Kunst pri Sv. Petru pod Svetimi gorami, Karel Gorjup pri Sv. Petru pod Svetimi gorami, Alojzij Zupan v Hrastju, Anton Fenrih pri Sv. Petru pod Svetimi gorami, Fran Babič pri Sv. Petru pod Svetimi gorami, Anton Peperko v Belem pri Šmarju pri Jelšah, Fran Rom v Šmarju pri Jelšah, Fran Pevec v Št. Juriju ob južni železnici, Fran Godec v Botričnici, Ivan Pretnar v Braslovčah, Fran Lokan v Braslovčah, Anton Rataj v Črnlci, Ferdinand Rifel v Gornjem gradu, Alojzij Slatinšek v Gornjem gradu, Martin Kolmanič v Bučečovcih, Fran Cvetko v Bučečovcih, Alojzij Kolbl v Bučečovcih, Alojzij Križan v Bučečovcih, Fran Šijanec v Iljaševcih, Josip Šijanec v Bučečovcih, Fran Cvetko v Bučečovcih, Fran Kristl v Bučečovcih, Fran Wunderl v Cezanjovcih, Ivan Ribič v Cezanjovcih, Fran Lukner v Cezanjovcih, Josip Gorjak v Cezanjovcih, Fran Pušenjak v Cezanjovcih, Ivan Pušenjak v Cezanjovcih, Ivan Feuš v Cezanjovcih, Alojzij Dunaj v Lukovcu, Matija Lipovec v Cezanjovcih, Fran Lipovec v Cezanjovcih, Fran Kovačič na Cvenu, Andrej Roškar na Cvenu, Fran Vargazon na Cvenu, Ivan Rus na Cvenu, Jožko Novak na Moti, Fran Lah na Moti, Matija Sovič na Moti, Mihael Korošak v Grlovi, Josip Topolnik v Banovcih, Anton Belec v Grlovi, Alojzij Novak v Ba-

novcih, Ivan Štampar v Grlovi, Fran Čagran v Banovcih, Matija Zadravec v Grlovi, Andrej Heric v Banovcih, Fran Kardinar v Banovcih, Fran Strniša v Grlovi, Matija Verbajnsčak v Grlovi, Fran Zavec v Banovcih, Fran Gajser v Iljaševcih, Vid Magdič v Ključarovcih, Josip Cvetko v Ključarovcih, Fran Magdič v Ključarovcih, Alojzij Kosi v Ključarovcih, Fran Sagaj v Ključarovcih, Alojzij Slana v Ključarovcih, Jakob Erlich v Ključarovcih, Anton Marinič v Bergovskih Prelogih, Fran Šiško v Kokoričih, Alojzij Štiblar v Križevcih, Anton Vrabl v Križevcih, Jernej Vrbujak v Križevcih, Fran Bratina v Križevcih, Alojzij Stajniko v Križevcih, Matija Rožman v Borecih, Matija Novak v Borecih, Josip Hladnjak v Borecih, Ivan Magdič v Borecih, Jožko Strnišča v Križevcih, Alojzij Novak v Grabi, Ivan Novak v Lukavcih, Fran Stanjko v Lukavcih, Fran Pušenjak v Lukavcih, Fran Jelen v Lukavcih, Dominik Karba v Noršincih, Fran Sever v Nunski grabi, Avgust Kosi v Stročji vasi in Josip Kšela v Stročji vasi.

Nadalje so bili odlikovani z ukazom Njegovega Veličanstva kralja z dne 7. avgusta 1927 (Uradni list z dne 31. avgusta 1927, št. 91) naslednji člani gasilnih društev:

a) z zlato svetinjo za civilne zasluge: Anton Guštin v Metliki; Janko Švajger, Mihael Švajger, Janko Fugina in Joža Jerman v Črnomlju; Alojzij Ceglar, Anton Puš, Jakob Porenta in Fran Grabljevic v Št. Vidu pri Stični; Ignacij Kvas v Ljubljani; Viktor Nifergal v Kandiji; Anton Stopar, Rudolf Smola in Josip Ilovar v Novem mestu; Ivan Koprivnik v Radečah; Simon Mramor v Cerknici;

b) s srebrno svetinjo za civilne zasluge: Ferdinand Doktorič v Metliki; Martin Stezinar in Matija Sever v Semiču; Anton Vardjan, Ivan Korže, Anton Junek, Mihael Mihelič, Fran Kambič, Josip Skubic, Josip Švajger in Janko Kramarič v Črnomlju; Fran Lužar, Ivan Klančar, Josip Semič in Anton Gornik na Blokah; Ivan Brinovic, Jakob Ule in Ivan Stražišar v Dolenji vasi, srez Logatec; Tomaž Sterle, Ivan Sterle, Karel Kovač, Ivan Benčina in Anton Lekan v Starem trgu pri Ložu; Matevž Zaviršek v Račni; Anton Gaberšek, Valentin Gostič, Fran Lončar, Valentin Jeretina, Lovro Rak in Martin Sušnik na Brdu; Ivan Mihelčič in Peter Prosek v Dolskem; Valentin Šlibar v Stobu; Kristijan Premru v Kranju; Ivan Kralj v Trziču; Jernej Legat v Naklem; Fran Kuralt in Matevž Štefe v Šenčurju pri Kranju; Fran Lajovic, Josip Štok, Srečko Koklič in Fran Janša v Litiji; Anton Hauptman, Ivan Zupančič, Anton Linc, Fran Anžlovar, Alojzij Rovnanšek in Josip Kristof v Št. Vidu pri Stični; Anton Kadunc in Tomaž Kavčič v Ljubljani; Anton Zorman v Mostah pri Lj.; Josip Jeršič in Andrej Jeršič v Rovtah; Edvard Peterlin, Štefan Kumar in Fran Kajbič v Mokronogu; Alojzij Apej, Fran Stare in Fran Odlažek v Št. Rupertu; Fran Resnik v Škocijanu; Fran Falkner, Josip Jerele, Josip Bergmann, Josip Ogoreuc, Fran Lumpert, Josip Petrič, Karel Suchy, Ivan Adam, Jakob Preželj in Fran Bernard v Novem mestu; Ivan Recelj in Fran Grebenc v Kandiji; Ivan Jerman, Ivan Dimc, Martin Pečnik in Martin Kastelic v Krškem; Fran Butkovič, Alojzij Arh, Fran Lavrinšek, Fran Vovk in Alojzij Gioles v Leskovcu; Ivan Bolbera in Anton Zupančič v Lokah pri Zidanem mostu; Fran Koritnik v Vidmu, srez Brežice; Fran Perovšek, Josip Adamič, Ivan Gorjup, Fran Adamič, Ivan Levstek, Fran Žgajnar in Ivan Marolt pri Sv. Gregorju; Fran Skumavec na Dovjem; Vinko Jan in Jakob Kocjančič v Gorjah; Josip Janev v Hlebcah; Ivan Kavalar v Hrušici, srez Radovljica; Rok Bohinc, Valentin Arh, Matija Mi-

kelj, Marko Pogačnik, Fran Varl, Ivan Kralj in Urh Bevc v Kamni gorici; Josip Vengar in Mihael Noč na Koroški Beli; Lovro Drmota, Ivan Lazar in Jurij Legat v Kropi; Fran Bohinc, Peter Kocjan, Andrej Mokorel in Fran Bešter v Lešah; Ivan Korkalj in Lovro Janev Mošnjah; Fran Dolžan v Radovljici; Fran Potočar, Ivan Prhne, Jurij Šašek, Fran Novak, Fran Pavlin, Josip Radešček in Fran Turk v Orehovici; Josip Kajtna, Štefan Koren in Ivan Jazbec v Radečah.

Naročanje brizgalnic.

(F. Barlé.)

Naše gasilstvo ne le v organizatornem, temveč tudi v tehničnem oziru skokoma napreduje. Dan za dnem slišimo in čitamo v dnevnih in strokovnih listih, da si je zdaj to zdaj ono gasilno društvo nabavilo novo motorno ali avtomobilno brizgalnico. Mimogrede naj omenimo, da so motorne brizgalnice temeljito izpodrinile parne in električne brizgalnice vseh sistemov.

Pri izročanju novih motornih brizgalnic splošni uporabi smo se po večini prepričali o krasnem in nepričakovanem delovanju nove motorne ali nove avtomobilne brizgalnice, doživeli pa smo tudi iznenadenja. Nova brizgalnica ni nudila tega, kar smo pričakovali. Dala ni pravega curka, pri strmini ali višini pa je docela odpovedala. Kje je vzrok, se po navadi spogleduje pri takih pojavih gasilstvo, in čestokrat pade greh na naročnika samega. Ni vse eno ali brizgalnico naročimo za ravnino ali pa za gričaste kraje. V ravnini pride moč brizgalnice (atmosfere) v upoštevanje le dolžina položene cevi, v gričastih krajih pa poleg dolžine tudi relativna višina. Čim večja je razdalja med brizgalnico in gorečim predmetom, temveč atmosferi rabi brizgalnica. Na 100 m dolžine računamo eno atmosfero. Pri gričastih krajih pa pride, kakor rečeno, v upoštevanje tudi višina. Na 10 m višine računamo eno atmosfero. Poleg dolžinskih in višinskih atmosfer pa moramo računati tudi s trenjem (1%), torej s približno eno atmosfero, tri atmosfere mora imeti voda v ročniku ali gobčniku, če hočemo, da imamo dovolj moči za gašenje, in dve do tri atmosfere moramo imeti v rezervi. Pri naročanju motornih brizgalnic moramo potemtakem računati z dolžino, z višino, s trenjem, z močjo v gobčniku in z rezervo.

Kakšna naj bo torej motorna brizgalnica, s kakršno moremo uspešno delovati n. pr. na ljubljanskem gradu? Ljubljanski grad leži 300 m od Ljubljance (vodoravna črta) in 64 m visoko nad gladino Ljubljance. Za uspešno delovanje na ljubljanskem gradu potemtakem rabimo:

- za dolžino 300 m — 3 atmosfere,
- za višino 64 m — 6 atmosfer,
- za trenje (1%) — 1 atmosfero,
- za moč v gobčniku — 3 atmosfere,
- za rezervo — 3 atmosfere,
- skupaj — 16 atmosfer.

Motorna brizgalnica, s katero hočemo uspešno delovati na ljubljanskem gradu mora imeti 15—16 atmosfer pritiska.

Po tem primeru si vsako gasilno društvo more izračunati samo, kakšna motorna brizgalnica bi bila primerna zanj, odnosno za njegove kraje.

Več zahtevati od motorne brizgalnice kot zmore, pa bi bilo smešno, kakor bi bilo smešno zahtevati od uboge konjske pare, da potegne več kot more.

Pa še nekaj je, kar je treba upoštevati pri naročanju motornih in pa tudi navadnih brizgalnic — terenske razmere. V nekaterih krajih je nemogoče priti do vode z avtomobilno brizgalnico ali s četverkolno motorno brizgalnico, pač pa z dvokolno navadno, ali z dvokolno snemalno brizgalnico, ali pa s priklopno dvokolno motorno brizgalnico lahko pridemo do vode. Kjer imamo težkoče s četverkolno ali dvokolno ročno ali motorno brizgalnico, tam uporabljajmo nosno ročno ali nosno motorno

brizgalnico, tako imenovani agregat. Pri naročanju novih brizgalnic moramo poleg finančnega vprašanja uvaževati tudi terenske in vodne razmere, da ni kesanja in očitanja po prevzemu nove brizgalnice.

Krpanje cevi z nitkami.

Tehnični odsek JGZ je na skupščini dne 17. julija po svojem referentu omenil krpanje cevi z nitkami. Ker nam od več strani prihajajo vprašanja, kako krpamo cevi z nitkami, v nastopnem podajamo nekoliko podatkov.

Krpanje cevi z nitkami se izvrši na sledeči način:

Kos starejše, neuporabne, toda ne preležane konopne cevi odrežemo v približni dolžini 7 do 10 cm in razložimo v nitke, iz katerih je cev napravljena in sestavljena. Te nitke lepo zravnamo in zložimo drugo poleg druge in pripravimo za krpanje.

Nato vzamemo cev, ki jo nameravamo zakrpati, in jo položimo z luknjico navzgor na mizo ali klop.

Namen krpanja z nitkami je, da luknjice, pri katerih cev pušča, zamašimo z nitkami in sicer z večjim številom nitk, če je večja luknjica, in z manjšim številom, če je luknjica manjša.

Konopno cev z roko toliko stisnemo, da je napeta in da zamoremo s posebnim šilom vtakniti v luknjico nitke, kolikor jih pač moremo spraviti v to luknjico. Delamo takole:

Vzemimo nitko ter jo položimo s sredino točno na luknjico cevi, primimo šilo in z njim okobalimo nitko v sredini in jo potisnemo previdno skozi luknjico, približno 2 cm globoko. Potem potegnimo previdno šilo iz luknjice in nitka je do polovice v cevi, polovica pa jo moli iz luknjice. Nato vzemimo drugo nitko in jo položimo križem prve, tako da tvorita prva in druga nitka kot s 90°, ter jo primimo s šilom v sredini in potisnimo v cev. Tudi ta nitka ostane, ko vzamemo šilo previdno in polagoma iz cevi, do polovice v cevi in do polovice zunaj.

Sedaj vzemimo tretjo nitko, ki jo položimo tako kot prvo, in potisnimo v njeni sredini s šilom skozi luknjico v cev. Potem četrto nitko zopet kot drugo.

S peto, sedmo, deveto, enajsto itd. nitko postopamo, kakor s prvo, s šesto, osmo, deseto, dvanajsto itd. nitko pa kakor z drugo, in to tako dolgo, dokler nam je mogoče, torej dokler nam delo s šilom to dopušča. Ko ne gre nobena nitka več skozi luknjico, cev zopet zravnamo v zaprto lego in jo zatolčemo z lesenim ali železnim kladivom, kakor kovač zakovico.

S tem postopkom smo napravili na cevi pri luknjici zakovico iz konopnih nitk. Zunanji del nitk obstrižemo s škarijami, da dobi gladko površino ter je kot zakovica in ne kot šop.

Paziti je tudi na to, da nitke ne segajo pregloboko v cev (2 cm), ker bi drugače ovirale pretakanje vode.

Takšnih krp lahko napravimo na cev poljubno število. Šilo, s katerim delamo, ima ob koncu dvodelno obliko, da lahko zagrabi nitko in to napravimo z zapiljenjem malo skrajšanega čevljarskega šila.

Ves postopek pri krpanju je enostaven in prepričani smo, da ga bo vsak količkaj praktičen član pravilno pogodil.

Razvoj gasilstva.

(Fran Barlé.)

Velika pratika za leto 1927., ki jo je izdala in založila Vodnikova družba v Ljubljani, je med drugim prinesla moj članek »Moderni gasilski stroji«. Ker ima članek več podatkov, ki so zanimivi za vsakega gasilca in ker je le malo gasilcev, ki so v Veliki pratiki čitali omenjeni članek, ga z malimi dodatki in izpremenami objavljamo v našem strokovnem listu. Članek je razdeljen v tri dobe: v stari vek, v novejši čas in v moderno dobo.

Stari vek.

Kar pozna človeški rod ogenj in njegove koristi, je z njim tudi v neprestanem boju. Ogenj je človeku v korist le dotlej, dokler ne prekorači dopustnih mejá, če pa jih prekorači, mu je najhujši sovražnik, mu streže ne le po imetju, temveč tudi po življenju.

V starih časih so vžigali ogenj s tem, da so naporno drgnili les ob les dotlej, da se je vnel, in tako pridobljeni ogenj so potem gojili od jutra do večera na ognjiščih.

Zgodovina nam pravi, da so se varnostni ukrepi proti požarom izdajali že pri starih Egipčanih in Rimljanih. Gasilno orodje je bilo za tiste čase seveda preprosto, vendar pa so poznali že brizgalnice, ki pa se ne morejo primerjati današnjim.

Prvo brizgalnico je izumil grški mehanik Ktesibij iz Aleksandrije (250 let pred Kr. r.). To je bilo pravzaprav le vodno črpalo z dvema valjema, z batom in s sesalno ter iztočno zaklopnico. Rimski pisatelj in vojni stavbni mojster Vitruvij opisuje Ktesibijevo črpalo kot stroj za dviganje vode, ki pa nima sukalne iztočne cevi in je neporabno za gašenje. Iz tega se sklepa, da je bila Ktesibijeva iznajdba le vodna črpalka, brizgalnica s sukalno iztočno cevjo pa je poznejša iznajdba.

Petdeset let nato je Ktesibijev učenec, Heron iz Aleksandrije, izdal knjigo »Poskusi z zrakom«, kjer podrobno opisuje gasilno brizgalnico. O vetrniku sicer ne omenja nič, pač pa svoj izum, Heronovo bučo, ki je bila nekak vetrnik. Iz dna buče je bila izpeljana navpična cev z zaklopnico pri iztoku iz buče in z gobčnikom vrh cevi. S črpanjem vode v bučo je bil zrak stisnjen v buči, ki je potem z močnim curkom gnal vodo iz cevi. Ker pa to ni bila sukalna iztočna cev, je voda tekla seveda samo navpik. Brizgalnica se je polagoma izpopolnila, tako da je bila porabna ob požarih.

Sledi o drugih gasilnih pripravah razen brizgalnice segajo v dobo prvih rimskih cesarjev, v dobo Kristovega rojstva.

Tu naj omenim nekatere gasilne priprave Rimljanov in pa Rima samega.

O stavbah, ki so v najožjem stiku s požari, piše rimska zgodovina, da so bile zelo raznolične, ulice pa ozke in vijugaste. Visoke hiše so bile do vojne z epirskim kraljem Pyrrhom (284 pr. Kr.) krite z deskami, sploh v žalostnem stanju, in pri tem je ostalo tudi naslednja stoletja. Šele v dobi rimskega cesarja Avgusta (63. pr. Kr.) so po večini izginile stare podrtije in zrastle nove zidane stavbe, toda nekatere zasebne stavbe pa so ostale, četudi so poleg njih zrastle mogočne palače. Zaradi stisnjenih stavb v starem Rimu, radi mnogoterih lesenih prizidkov ob hišah, s širokimi na ulice štrlečimi in spodaj odprtimi podstrešji, je nastalo več velikih požarov, ki so uničili velikansko imetje.

Posebne gasilskega zbora Rimljani sicer niso imeli, pač pa je bil gasilni posel v najožjem stiku s splošno varnostno stražo. Ta je imela za cesarja Avgusta 7 kohort, t. j. zborov po 1000 mož in vsaka kohorta po 7 centurij ali čet. Vsaki četi je bil pridelen po en brizgalničar (syphonarius), po en trobentač in več donošalcev vode.

Ktesibij in Heron sta imenovala svojo izumitev »syphon«, kar pomeni po naše črpalko.

Rimljani so imeli za gasilno pripravo poleg sifonov vedra, lestve, drogove, ponjave (plahite), košare, cunj, gobe in metle. V Rimu so imeli celo posebne izdelovalce gasilnih cunj. S temi capami pomočenimi v vodo so branili sosedna poslopja. Iz tega lahko sklepamo, da so bile rimske stavbe po večini lesene.

Omenjeno preprosto gasilno orodje je deloma še danes v rabi, toda le kot pomožno orodje in v to svrhu, da pomagamo brizgalnici do čim boljših učinkov. Bog si ga vedi kakšnih nepričakovanih uspehov pa ob požarih pri tako primitivnem gasilnem orodju ni bilo mogoče pričakovati, storilo se je pač, kar se je dalo. Rimski pisatelj Seneca trdi, da je bila pomoč pri visokih zgradbah sploh popolnoma nemogoča.

Zavarovanja proti ognju Rimljani niso poznali, pač pa je država pri večjih požarih podpirala pogorejce, da so mogli graditi nove stavbe. Po deželi je bilo z gasilskimi pripravami še veliko slabše. Pogorelo je n. pr. mesto Nikomedia in rimski pisatelj Plinij mlajši je poročal cesarju Trajanu (98—117 po Kr.) takole: »Ogenj se je zategadelj razširil v tako velikem obsegu, ker sploh ni bilo nobene gasilne priprave, ni bilo ne sifonov, ne čebrov in ne drugih gasil. Gledalci so bili brezbrizni in se dela niso udeležili.« Brez zijal potemtakem tudi pri Rimljanih ni bilo.

Plinij je v svojem poročilu predlagal, naj se ustanovi družba 150 tesarjev, ki naj bi skrbela za gasilski posel. Trajan je Plinijev predlog sicer odbil, pač pa je zaukazal, naj se nabavi potrebno gasilno orodje in da mora ljudstvo pomagati pri požarih.

Požigov je bilo v starem Rimu izredno veliko, četudi so bile za požigalce določene najstrožje kazni. Požigalce so oblekli v »tunico moletu«, t. j. suktnjo, prepojeno z voskom ali s smolo, in jih žive zažigali. Pozneje so jih izpostavljali divjim živalim, da so jih raztrgale.

Pa ostanimo pri brizgalnicah. Ktesibijeva brizgalnica, kakor rečeno, je bila tlačilna brizgalnica brez vetrnika, Heronova pa je imela že bučo ali vetrnik, kakor ga danes imenujemo.

Tudi iztočna sukalna cev je izum Heronov, kajti sam pravi v opisu svoje brizgalnice, da bi bilo obračanje cele brizgalnice težavno, v sili pa tudi zamudno.

Heronove brizgalnice so bile razširjene po vsej rimski državi, toda v dobi splošnega preseljevanja narodov (375. po Kr. r.), ko so Huni jeli prodirati v Evropo, so se izgubile vse kulturne pridobitve, med temi tudi Heronove brizgalnice.

Novejši časi.

Do dunajskega požara leta 1276., ki je uničil velik del mesta, nimamo poročil o požarnovarnostnih odredbah in pripravah, znano je le, da so Huni plenili in požigali vse od kraja in menda ni vasi, ki bi ne bila požgana in oplenjena. Šele dunajski požar (1276) je dal povod, da je bil izdan prvi požarni red, ki pa je bil veljaven samo za mesto Dunaj.

Odtlej pa do l. 1672., ko je Holanec Jan Heyden znova izumil brizgalnico z vetrnikom, ki je bila pozabljena nad 1000 let, so se na raznih krajih pojavljali različni izumitelji brizgalnic, pa nobena ni prišla do prave veljave. Najprvo so uvedli ročno brizgalnico, t. j. bronasto 60 do 100 cm dolgo cev, v kateri je tesnoprodrski bat sesal in potem sunkoma metal vodo.

Prvo večjo in današnjim brizgalnicam nekako predhodno brizgalnico je izumil Francoz Jakob Bessoni iz Lyona l. 1578. Bil je velik na voz postavljen valj z dolgo iztočno cevjo na enem koncu, od drugega konca pa je ročica potiskala bat v cev in tako iztiskala vodo iz cevi. Vodo v valj je bilo treba donošati s posodo.

Sto let po Bessonijevi izumitvi se je pojavil v Nürnbergu šestilar Ivan Hautsch, ki je iznašel težko brizgalnico z ležečim valjem na nekakih saneh. V brizgalnico so vpregli po dvoje konj, gonilo pa jo je po 28 mož. Colo debel vodni curek je dosegal višino 80 do 100 čevljev.

L. 1688. je bila v Strassburgu napravljena prva brizgalnica z navpik stoječimi valji.

(Dalje prihodnjič.)

Društvene in župne vesti.

a) Društvene.

Gasilno društvo na Jesenicah, Gorenjsko, si je nabavilo novo priklopno motorno brizgalnico (s 36 PH) od tvrdke K. Rosenbauer, Linz. Brizgalnica stane z 200 m cevi 84.000 Din. Blagoslovitev motorke se je vršila dne 8. sept. t. l. Kumovala je županja ga. Čufarjeva, blago-

slovil jo je domači župnik g. Kastelic s primernim nagovorom. Pri tej priliki se je tovariš načelnik Karol Neuman zahvalil vsem dobrotnikom, ki so pripomogli k tej prepotrebni napravi. Najbolj pa nam je povzdignil slavnost zvezni tajnik tov. Hojan iz Ljubljane, s svojim v srce segajočim govorom, ki nam je razložil pomen gasilstva, tako, da ga je mnogobrojno občinstvo kljub neprestanemu nalivu z zanimanjem in splošnim odobravanjem poslušalo. Pri tej slavnosti nam je brezplačno svirala godba K. d. d. z Jesenic. Veselica se je morala radi slabega vremena preložiti ter se je vršila dne 18. sept. 1927 s prav zadovoljivim uspehom. Posebno pozornost so vzbudila jeseniška dekleta, ki so se prav originalno z volovsko vprego pripeljala v narodnih nošah na veselico, pri kateri je pevsko društvo »Sava« pelo prav izbrane pesmi, godba sokolskega društva pa svirala prav krasne koncertne in plesne točke. S hvaležnostjo ugotavljamo, da sta se obedve omenjeni društvi našemu vabilu za sodelovanje brezplačno in polnoštevilno odzvali. Omeniti moramo tudi, da je društvo priredilo pred veselico reklamni obhod skozi Jesenice in Savo, ter pokazalo občinstvu novo brizgalnico, ki je bila priklopljena k avtomobilu g. Paara, katerega nam je dal na razpolago. Tudi električar g. Pretnar nam je posodil svoj avtomobil, h kateremu smo pripeli voz s cevmi. Po obhodu se je vršila kratka vaja, da smo občinstvu pokazali tudi delovanje brizgalnice.

Ljudstvo je naklonjeno našemu društvu in zato izrekamo tem potom vsem in vsakemu najiskrenejšo zahvalo.

b) Župne.

Gasilska župa Ljubljanska. Za zahodni del Ljubljanske gasilske župe se je vršila župna vaja v Vnanjih Goricah. Nastopila so 4 društva (Vič, Dobrova, Brezovica in Vnanje Gorice) s 106 člani in 4 brizgalnicami, 3 društva so izostala (Brdo, Kozarje, tob. tovarna).

Vajo je vodil župni odbornik tov. Iv. Gašperin z Viča. Na dano znamenje so uvrstila društva brizgalnice, kakor so prihitela in napeljala 780 m cevi.

V 22 minutah po danem znamenju je zadnja cev metala vodo. Po tej vaji je bila vaja trobentačev o signalih. H koncu se je zahvalil tov. Gašperin gasilcem za udeležbo, za točno izvajanje, sporočil jim je pozdrav župnega načelnika in staroste ter jih pozval, naj vztrajajo še nadalje kot pravi gasilci na poti ljubezni do bližnjega.

Gasilska župa Litijska je imela dne 18. septembra t. l. skupno vajo na Bregu. Povod za to vajo je dala naslednja okolnost: V letu 1925. je dala občina Litija napraviti na Bregu dva precej velika vodna rezervarja, o katerih so se širile govorice, da nista prav zgrajena ter da ne bodeta nikdar dobro služila svojemu namenu. Vodstvo Litijske gasilske župe si je štelo v dolžnost, da se prepriča, kaj je resnice na teh govoricah in zato je sklicalo za letos župno skupno vajo na Bregu.

Te vaje se je udeležilo osem brizgalnic s 1300 m cevi in 135 gasilci. K vsakemu rezervarju so bile postavljene po tri brizgalnice, motorna in parna brizgalnica sta bili postavljeni k Savi, da bi v potrebi dovajale vodo v rezervarje. Pokazalo pa se je, da je bilo dovajanje vode nepotrebno, ker vsebujeja tako množino vode (približno 75 m³), da je ni mogoče izčrpati tako hitro, ker imata tudi precejšnji dotok.

Taki rezervarji bi bili še marsikje potrebni in Litija sama bi potrebovala za zgornji del vsaj enega, ker je dohod k Savi skoraj nemogoč.

Pri vaji so delovala društva Litija s parno in eno ročno, Šmartno z motorno in eno četverkolno brizgalnico, pododseka Breg in Gradiške Laze ter društvi Kostrevnica in Zavrstnik s četverkolnimi brizgalnicami.

Zbirališče je bilo določeno pri Pleskovcu in od tam (na znamenje trombe) so vsa društva hitela na namišljeno gorišče in v petih minutah je že brizgala voda iz sedmih gobčnikov.

Vaja je vsestransko dobro uspela. Slika, ki smo jo

prejeli, nam predoča udeležence z orodjem in opravo na zbirališču.

Sv. Lovrenc na Pohorju. Dne 4. septembra 1927 je obhajalo tukajšnje prost. gasilno društvo proslavo 50-letnice svojega obstoja, ki je bila spojena z zletom Mariborske gasilske župe.

Na predvečer je bila bakljada po trgu, okrašenem z zastavami in cvetjem. Zjutraj smo imeli budnico, predpoldne mašo in po maši slovesno zborovanje v dvorani g. Novaka.

Popoldne ob 2. uri je bila vaja in obhod po trgu na veselični prostor, na vrt g. Skačaja.

Preminula sta letos pri nas 2 vestna člana gasilnega društva tov. Dominik Arih, odlikovan s srebrno svetinjo, in Adam Antor kot soustanovitelj društva l. 1877.

Raznoterosti.

Tekma v vožnji k požaru. V nekem kraju na Dolenjskem se je pojavil velik gozdni požar. Več gasilnih društev je hitelo na pomoč in enemu teh gasilnih društev se je pripetila med vožnjo nesreča, ki je prav za prav sreča v nesreči. Štirinajst gasilcev, z brizgalnico in konji vred, se je prekucnilo v 3 metre globok jarek. K sreči ni bil poškodovan nobeden gasilec, pač pa je bil nekoliko poškodovan župan, ki se je vozil z gasilci, in eden izmed konj. Nekoliko je poškodovana tudi brizgalnica. Tekma, kdo bo prvi na gorišču, ni vedno na mestu.

Razcepitev JGZ. Odkar je razcepljena Slovenija na dve oblasti, ljubljansko in mariborsko, nekaterim našim ljudem kar ne gre v glavo, zakaj bi ne bilo razcepljeno tudi slovensko gasilstvo. Ti ljudje ne pomislijo, da je cepitev znak slabosti, začetek konca. Vsaka organizacija, zlasti pa še gasilska organizacija, se pri oblastih upošteva le tedaj, če je močna. Zato pa gradimo, ne pa razdirajmo. Divizorji JGZ pravijo oblast, oblast, Torej bi morali imeti v naši državi toliko oblastnih gasilskih zvez, kot imamo oblasti, t. j. 33. Kam pa pridemo, ljudje božji!

Gaberška in ribniška brizgalnica. Gasilski krogi se zanimajo za avtobrizgalnico gasilnega društva v Gaberjih pri Celju in pa za motorno brizgalnico gasilnega društva v Ribnici. Gasilno društvo v Gaberjih si je nabavilo najmodernejšo avtobrizgalnico s črpalko na sprednjem delu avtomobila in pa z agregatom (št. 1) v posebnem predalu na zadnjem delu avtomobila. Po izjavi omenjenega društva avtobrizgalnica v vsakem oziru krasno uspeva in zasluži vsestransko priznanje. Motorna brizgalnica ribniškega gasilnega društva je pri velikem požaru dne 13. septembra t. l. pokazala svojo neprecenljivo sposobnost in vrednost — delovala je 10 ur nepretrgoma in brez napake. Obe društvi sta polni hvale in priznanja. Brizgalnici je dobavil naš inserent, tovarna Konrad Rosenbauer v Linzu o. D.

Taksa od gledaliških predstav. Nekemu gasilnemu društvu je oddelek finančne kontrole za dve gledališki predstavi odmeril 193 Din veselične takse. Ker so gasilna društva oproščena veselične takse za koncerte in zabave, se je starešinstvo JGZ obrnilo na finančno okrajno ravnateljstvo s prošnjo, naj dožene, ali je bil zgoraj omenjeni oddelek finančne kontrole opravičeno odmeriti 193 Din veselične takse. Finančno okrajno ravnateljstvo je sporočilo starešinstvu JGZ: »Zakon v svojem besedilu strogo loči gledališke in bioskopske predstave od zabav. Zato je bilo postopanje finančne kontrole v zakonu utemeljeno. Ker se je opazilo, da je v praksi generalna direkcija glede kinematografov jako stroga, glede kulturnih prirediteljstev pa nekaterokrat popustljiva, je ravnateljstvo iz lastne iniciative izdalo navodilo, naj se smatra gledališke predstave, deklamacije itd. favoriziranih (tudi gasilnih) društev kot zabave, ki so proste veselične takse.«

Gasilnim društvom zategadelj priporočamo, da gledališke predstave iz previdnosti prijavljajo kot zabave, ker imajo take prireditve skoraj vedno zabavni značaj.

Odlikovanje staroste Frana Barleta. V spomin 55-letnega obstoja mariborskega gasilnega društva je isto v znak hvaležnosti in spoštovanja darovalo tov. starosti Fr. Barletu častno diplomo. Diplomo je starosti izročil tajnik Mariborske gasilske župe, na prošnjo gasilnega društva v Mariboru pri prirejeni veselici v Studencih dne 4. IX. 1927, ki je v stvarnem govoru povdarjal zasluge tov. staroste na polju gasilstva. Godba je zaigrala lepo himno »B o g u v č a s t«, in pevcji so mu zapeli »S l a v a m u n a j b o«. Potem so starosto spremljali župni podnačelnik tov. Pfeifer, župni tajnik tov. Kaloh, podnačelnik delavnice drž. železnice tov. Kessler, in tajnik gas. društva Studenci tov. Pušnik, na kolodvor v Maribor ter mu klicali »Zdravo!« in »Na svidenje!«

Gasilske razglednice. Tov. Herman Zupan v Ljubljani, Gajeva ulica 2, je založil dve gasilski razglednici: gasilca v slavnostnem in gasilca v delovnem kroju. Oba gasilca sta lično izdelana v barvah ter opremljena po predpisih JGZ. Gasilci, sezite po mnogo zaželenih razglednicah. Vsaka šaljiva pošta naj sega po Zupanovih razglednicah. Cena 75 par kos.

NAROČAJTE „GASILCA“.

„Brezalkoholna Produkcija“

Ljubljana Poljanski nasip 10/26

pošlje vsakemu naročniku Gasilca zanimiv cenik brezplačno. Zahtevajte ga takoj; ne bo Vam žal!

Točna in solidna izvršba!

Najnižje cene!

Edino le po predpisu J. G. Z.

Tovariši gasilci!

Preden se odločite za nakup kateregakoli orodja odnosno oprave, se obrnite na spodnji naslov, kjer dobite popolnoma vse gasilske potrebščine, predpisane po starešinstvu J. G. Z.

Naslednji predmeti so stalno v zalogi: Prima češke in avstrijske konopne cevi do zajamčeno najvišjega pritiska, rdeče gumirane cevi, sesalne cevi, normalne in patentne spojke, ročniki, čepice, naramke, piščalke, rogovi, razni odznaki, krpe za cevi, vse poslovne knjige, razglednice, zastavice, diplome i. t. d.

Kupujem in prodajam novo ter rabljeno orodje, brizgalnice itd. Ako rabite kakršnokoli pojasnilo glede gasilskih potrebščin, se obrnite edino le na naslov

HERMAN ZUPAN

KNJIGOVEZ

LJUBLJANA, GAJEVA ULICA 2

(ZA PALAČO LJUBLJANSKE KREDITNE BANKE)

Specijalna tovarna brizgalnic, hidrofrov, sesalk, lestev, cevi in oprave za gasilce, ekstinkterjev, avtomobilnih, motornih brizgalnic

R. A. Smekal

d. z o. j.
Ustanovljena 1820

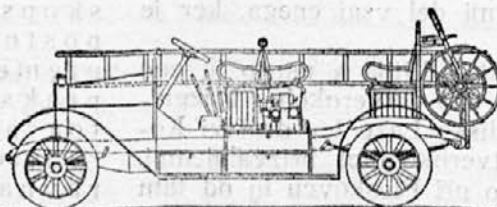
Praga - Smichov

Slatňany pri Chrudinu

priporoča svoje prvovrstno najmodernejšo gasilsko orodje:

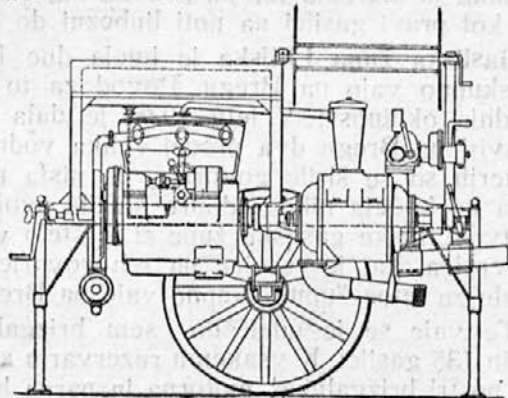
Predpisana četverokolna brizgalnica na vzmetih z enim ali dvema curkoma; močen pritisk vode

Avtomobilna brizgalnica

Prekonstrukcija starih brizgalnic za ročni in motorni pogon, po zmernih cenah.

Dvokolne, snemalne brizgalnice.

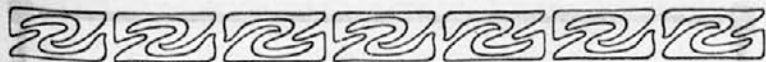

Motorna dvokolna brizgalnica z batnim brzo-tekim črpalom za visoki pritisk

Dalje izdelujemo vse ostalo gasilsko orodje in potrebščine, kakor: Čelade, pasove, sekirice, ročne in mehanske lestve najnovejše vrste. Delavne in slavnostne obleke, čepice in gasilske znake po najnižjih cenah. Vozove za škropljenje ulic, vozove za cevi in lestve. Telo-važno orodje za šole in društva. Občinam in gasilnim društvom olajšani plačilni pogoji.

**Postrežba točna.
Cene solidne.**

Za vse stroje se jamči.

za gasilna društva združena v „Jugoslov. gasilski zvezi Ljubgasilsko zvezo Ljubljana“ ter za „Gasilske župe“, cena 3 Din s pošto poštnino več.

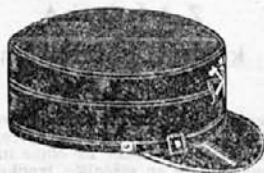
ENOTNA PRAVILA Ljubljana, cena 2 Din s pošto poštnino več in PRAVILA za „Jugoslovansko“

? ? ? **so v zalogi** ? ? ?

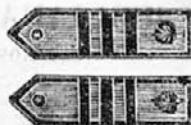
pri starešinstvu „Jugoslovanske gasilske zveze Ljubljana“ v Ljubljani.

ELIGIJ EBER

LJUBLJANA
Kongresni trg št. 7
krzinarstvo in največja izdelovalnica v Jugoslaviji.

Vsa gasilna društva si usojam vljudno opozoriti na svojo veliko zalogo

ČEPIC IN NARAMNIC ZA GASILCE
bodisi za šarže ali moštvo in prosim, da v slučaju potrebe nikakor ne prezrete moje tvrdke, ker je to v Vašem lastnem interesu. Največja izbira! Najnižje cene!
Vse čepice se izdelujejo tudi po naročilu za najnižjo ceno Z odličnim spoštovanjem
Eligij Eber.

SIEGEL & DRUG

D. Z. O. Z.

TKALNICA PLATNENEGA IN BOMBAŽNEGA BLAGA

Nudi izborno blago za delavni gas. kroj.

LJUBLJANA

Dunajska cesta št. 31.

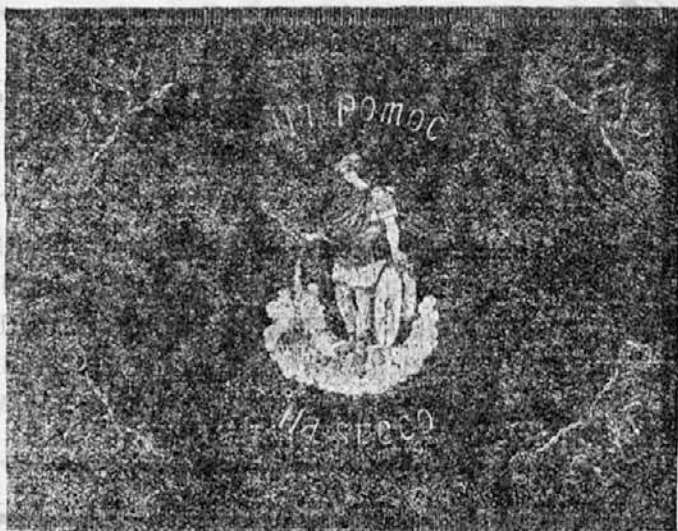
SVITAVY
(Č. S. R.)

WIEN

„SAVA“

Opće osiguravajuće dioničarsko društvo u Zagrebu ustanovljena od jugoslov. denarnih zavodov: Prva hrvatska štedionica, Zagreb; Hrvatska eskomptna banka, Zagreb; Srpska banka d. d. Zagreb; Jadranska banka d. d. Beograd; Zemaljska banka d. d. Beograd; Zemalj. banka za Bosnu i Herceg., Sarajevo; je prevzela v kraljevini SHS elementarna zavarovanja **občne zavarovalnice Assicurazioni Generali v Trstu.**

Generalno zastopstvo za Slovenijo v Ljubljani, Sv. Petra cesta 2
Posluje v vseh zavarovalnih strokah.

Vsem p. n. gasilnim društvom se priporoča za nabavo gasilskih zastav (praporov) v vsaki izdelavi. Na željo predloži vzorce, kakor tudi načrte franko-gratis. Na vse cenjene dopise in vprašanja daje točne informacije in odgovore. Zastave za prostovoljna gasilna društva na Igu, v Poljanah pri Toplicah, v Gaberju pri Celju, v Mežici, Hotedršici, Rajhenburgu, v Sodražici, Varaždinskih toplicah, na Bledu, v Rogaški Slatini, Šmarju pri Jelšah, Krašiču pri Jastrebarskem, Lokvah pri Delnicah, Daruvaru, Apatinu, v Grosupljem, Ladkovi vasi, Parabuču, Bački Palanki je izdelala, a zastave za prostovoljna gasilna društva v Ljubljani, Dardi in Orioveu in za mnoga druga društva ima trenutno v delu znana tvrdka

J. Neškudla, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 25.

A. KASSIG Izdelovanje čepic,
LJUBLJANA, ŽIDOVSKA UL. ZALOGA
USTANOVLJENO 1880. krojnih potrebščin

Priporoča vse krojne potrebščine za gasilce (po najnovejših predpisih J. G. Z.) kakor: čepice, gumbe, piščalke, naramke, znake za bluze in čepice, rdeče blago, vrvce za piščalke, trobke in rogove, lipove liste i. t. d.

NOVO! Nepremočljive, obliko obdržujoče čepice. Odlikujejo se po trpežnosti, lahkoti in eleganci.

Naramki vseh vrst, lastnega izdelka, fino izdelani in trpežni.

Podjetje je na novo moderno urejeno in povečano.

CENIK ZASTONJ

ŠTAMPILJE,

pečate, pečatne etikete ter vsa v graversko stroko spadajoča dela izvršuje po zmernih cenah graverski zavod

SITAR & SVETEK,

LJUBLJANA,

Sv. Petra cesta 13 — Kongresni trg 4.

Pozor, gasilna društva!

Imam vedno v zalogi gasilske čepice, naramke, kakor vse druge potrebščine za gasilce.

Vse po najnižji ceni.

Se priporoča

FILIP BIZJAK,

krznar in izdelovatelj čepic.

LJUBLJANA, Šelenburgova ulica št. 6.

Posluje po celi Jugoslaviji. - Ustanovljena leta 1913.
Delniška glavnicca znaša 3,000.000 — Din v zlatu

„JUGOSLAVIJA“,

splošna zavarovalna družba v Beogradu.

Ravnateljstvo za Slovenijo v Ljubljani.

sklepa:

1. požarna zavarovanja,
2. življenska zavarovanja,
3. nezgodna in jamstvena zavarovanja,
4. zavarovanja proti škodam vsled tatinskega vloma,
5. transportna zavarovanja,
6. zavarovanja proti škodam vsled razbitja stekla.

Največji tu delujoči zavod. - Družba je prevzela od „Graške vzajemne zavarovalnice“ in od zavarovalnih družb „Feniks“ (požarni oddelek) in „Franko-Hongrolse“ ves njih kupčijski obstoj v naši državi. - Najnižje tarife. Takojšnja izplačila škod.

Glasom naredbe ministrstva za vojsko in mornarico nadomeščajo police splošne zavarovalne družbe „JUGOSLAVIJE“ ženitvene kavicje za častnike.

Telefon 571. — Pisarna: Dunajska cesta 15. — Telefon 571.

UČITELJSKA TISKARNA

registrovana zadruga z omejeno zavezo

V LJUBLJANI, FRANČIŠKANSKA ULICA 6,

priporoča svojo bogato zalogo vseh najnovejših

TISKOVIN

za učiteljstvo, šolska vodstva in šolske svete, kakor tudi za županstva in druge urade. Preskrbuje tudi šolske potrebščine in učila od najboljših tvrdk.

M. FRÖHLIH, CELJE, KRALJA PETRA CESTA ŠTEV. 11.

KRZNARNICA IN ZALOGA KROJNIH (UNIFORM-SKIH) POTREBŠČIN, ZLASTI GASILSKIH ČEPIC, ZNAKOV, GUMBOV, PIŠČALK, TROBK, SEKIRIC, VRVIC, LIPOVIH LISTOV I. T. D. PO PREDPISIH „JUGOSLOV. GASILSKE ZVEZE LJUBLJANA“.

Pri zavarovanju predmetov proti požaru in pri življenskem zavarovanju, zavarovanju otroške dote in pogrebnih stroškov

vpoštevajte edino-le

VZAJEMNO ZAVAROVALNICO

LJUBLJANA, DUNAJSKA CESTA št. 17,

ki Vam nudi najugodnejše pogoje.

Specialist za gasilske čepice

kakor vse druge potrebščine za gasilce

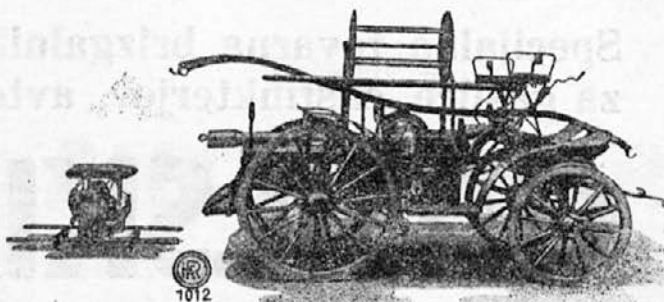
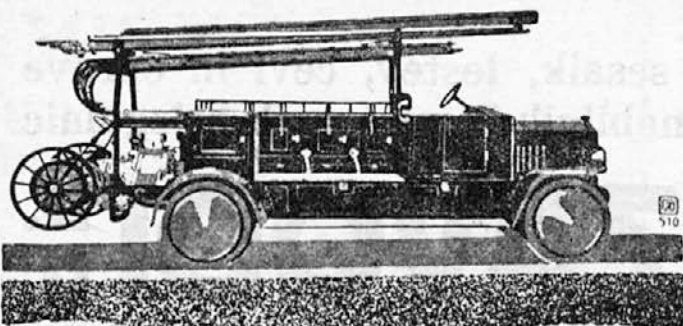
po najnižji ceni

dobavlja

Martin Orehovc,

odlikovan krznar in izdelovatelj čepic.

CELJE, Gosposka ul. št. 14.

Četverokolna normalna brizgalnica.

Automobilspitzen-
Lohner-Rosenbauer
Gesellschaft m. b. H.

Wien, IX. Porzellangasse 2

Avtobrizgalnica.

Tovarna za avtomobilne in
motorne brizgalnice, meha-
nične lestve, gasilske čolne

LOHNER-ROSENBAUER

WIEN, IX., Porzellangasse No. 2

Tovarna gasilnega orodja

K. ROSENBAUER, Linz ob Donavi.

Izdeluje motorne brizgalnice, dvokolne in četverokolne; dvokolne motorne brizgalnice kot priklopa na avtomobil, s pnevmatiko in krogljiskim tekom koles, ročne dvokolne in četverokolne brizgalnice in lestve, mehanične, raztezalne, kljukaste; vsake vrste vozove za moštvo, za cevi in za polivanje cest; vse gasilske potrebščine, cevi in spojke. — Dopisi in naročila:

Zastopstvo: **Stjepan Javor**, Zagreb, Pejačevićev trg
vhod Rokova ulica 2.

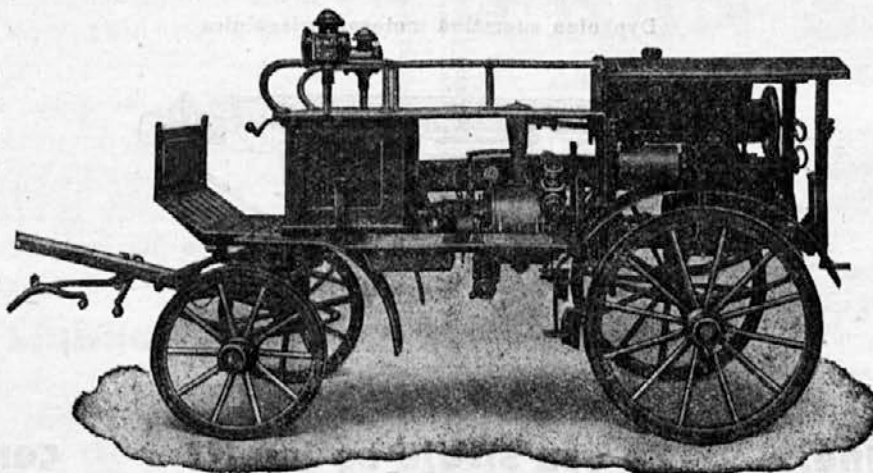
Naša deviza je:

Postrežba točna.

Gasilstvo zadovoljiti!

Cene zmerne.

Cevi: sesalne, spiralne in konopne (znamka E); čelade usnjate, medene, poniklane in črno lakirane; sekirice, pasove, čepice, naramke; gasilske znake in gumbe, svetiljke in blago za delavne in slavnostne kroje odpošlje takoj s pošto ali železnico: **JAVOR, Zagreb**

Četverokolna bencinska brizgalnica.

Zastopstvo
tovaren:

Rosenbauer,
Linz ob Donavi in
Lohner-Rosenbauer
Wien

in trgovina z gasilnim
orodjem:

Stjepan Javor
Zagreb
Pejačevićev trg
vhod Rokova ulica 2.

Ustanovljeno leta 1820.

Specijalna tovarna brizgalnic, sesalk, lestev, cevi in oprave
za gasilce, ekstinkterjev, avtomobilnih in motornih brizgalnic

GASILSKI ZAVODI B.

preje

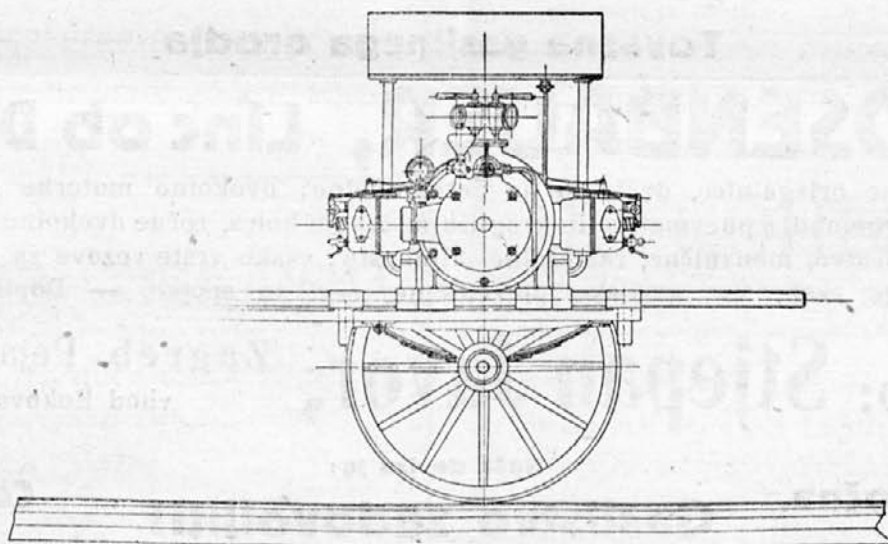
R. A. SMEKAL

Čechy pri Prostějovu na Moravskem
podružnica Maribor

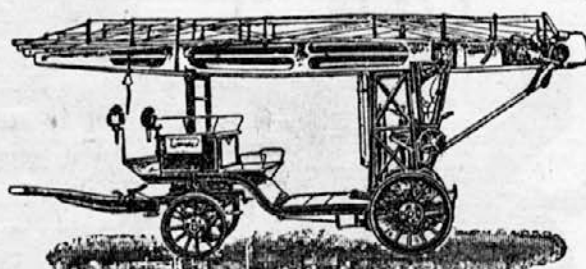
Tattenbachova 18

priporoča

svoje prvovrstno najmodernejše gasilsko orodje

Dvokolna snemalna motorna brizgalnica

Mehanična sukalna lestva.

Cene solidne.

Za vse stroje se jamči!

cene solidne.

Ustanovljeno leta 1820.

L. MIKUŠ**LJUBLJANA**

MESTNI TRG ŠTEV. 15.

DEŽNIKI

NA MALO.

NA VELIKO.

USTANOVLJENO 1839.

Gasilna društva!Preden kupite, oglejte si
posebno močne**gasilske cevi vseh širokosti,**impregnirane in garantirane po naj-
nižji ceni pri tvrdki**IVAN ADAMIČ,**

Ljubljana, Sv. Petra cesta šte. 31.

— Telefon 441. — Maribor, Ve-
trinjska ul. 20. — Kamnik, Šutna 4.

POZORI

POZORI

Tvrdka**ANT. KRISPER****Ljubljana, Mestni trg št. 21**

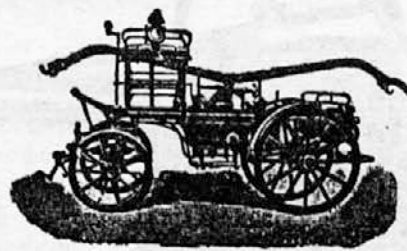
priporoča cenj. občinstvu
svojo bogato zalogo čevljev
NAJBOLJŠE kakovosti
po znatno znižanih cenah.

TELEFON ŠT. 16 USTANOV. L. 1889. POŠT. ČEK. 10.533.

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA

(GRADSKA ŠTEDIONICA)

LJUBLJANA, PREŠERNOVA ULICA.Stanje vložnega denarja nad 260 milijonov
dinarjev ali 1040 milijonov kron.Sprejema vloge na hranilne knjižice kakor tudi
na tekoči račun, in sicer proti najugodnejšemu
obrestovanju.Hranilnica plačuje zlasti za vloge proti dogo-
vorjeni odpovedi v tekočem računu najvišje mogoče
obresti.Jamstvo za vse vloge in obresti, tudi tekočega
računa, je večje kot kjerkoli drugod, ker jamči zanje
poleg lastnega hranilničnega premoženja še**mesto Ljubljana**z vsem premoženjem ter davčno močjo. Vprav radi
tega nalagajo pri njej sodišča denar nedoletnih,
župnijski uradi cerkveni in občine občinski denar.Naši rojaki v Ameriki nalagajo svoje prihranke
največ v naši hranilnici, ker je**denar tu popolnoma varen.****Prva zaloga gasilnega orodja****FRAN SAMSA,****ZAGREB, Mažuraničev trg šte. 18.**

Ima v zalogi vsakovrstne cevi: konopne, gumijeve
črpalne; dalje sekirice, pasove, gasilske znake, na-
ranke, spojke, ročnike, trobke, piščalke, svetiljke,
vrvice, čepice, čelade, blago za obleke; izdelovanje
obleke iz drila in paradnega sukna; lestve: kljukaste,
raztezalne in mehanične; brizgalnice: dvokolne, ročne,
četrverkolne, bencinmotorne, avtobrizgalnice in
„Express“ aparate po tovarniški ceni. — Blago je
prvovrstno iz prvih svetovnih tovarn in zajamčeno.

Cene primerné, daje tudi na obroke.

Priporoča se najtopljeje

FRAN SAMSA, nasledn. VILMA SAMSA**ZAGREB, Mažuraničev trg 18.**

USTANOVLJENO 1767.

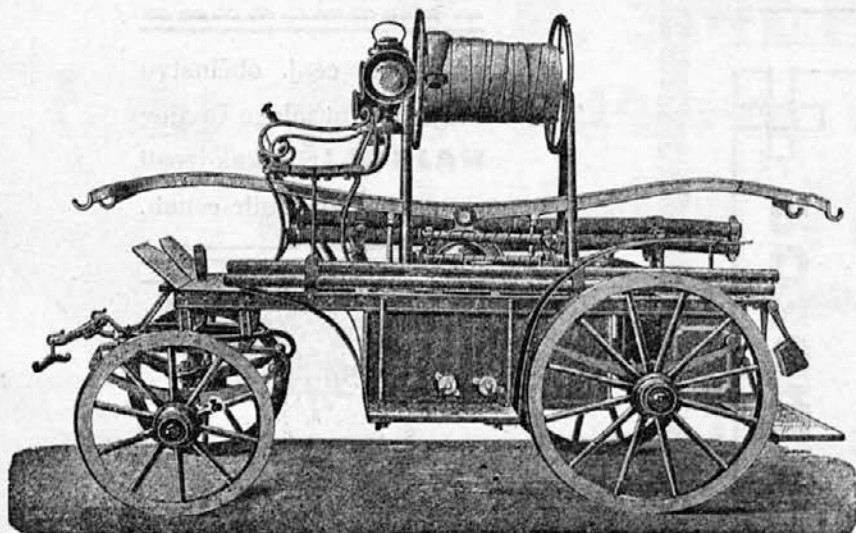
STROJNE TOVARNE IN LIVARNE D. D.

Centrala: LJUBLJANA, Dunajska cesta 35.
Telefon št. 142 in 230.

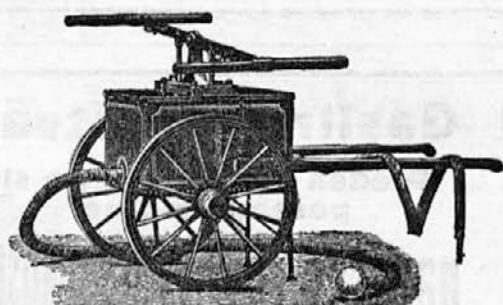
Brzojavi: STIL.

Kovinski obrat: LJUBLJANA, Zvonarska ulica 5.
Telefon št. 9.

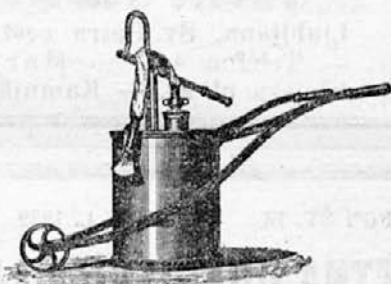
Priporočajo svoje najmodernejše, na podlagi večletnih preizkušenj izvršene brizgalnice vseh vrst, kakor: **Vozne** četverkolne in dvokolne; **snemalne** četverkolne in dvokolne; **prenosne** jednostavno in podvojevo brizgajoče. **Berglaste brizgalnice** z in brez vetrnika ter vse ostalo gasilsko orodje in potrebščine.

Vozna brizgalnica s patent. strojem, na peresih z dvema curkoma, močen pritisk vode.

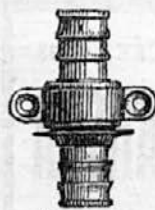
Dvokolna brizgalnica, podvojevo brizgajoča 180 — 200 2/min.

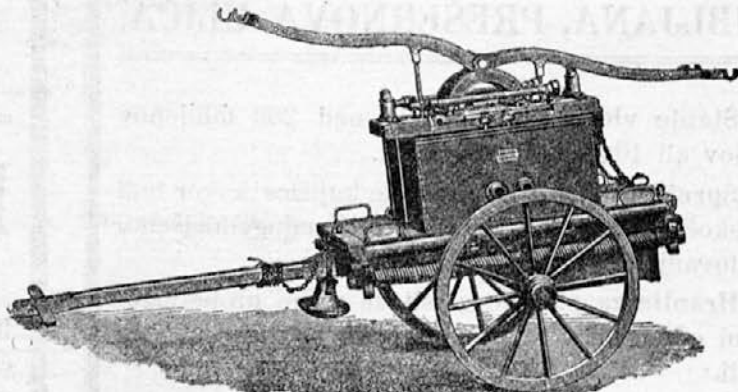
Vozna brenna točna brizgalnica, jednostavno brizgajoča.

Dvokolna brizgalnica, pripravna za gospodarske in tovarniške zavode.

Normalna spojka.

Snemalna brizgalnica z dvema curkoma, v treh velikostih: od 200 — 355 2/min.

Gobčnik.

Ročnik.

Vsakovrstno gasilsko orodje pri najsolidnejši garantirani izpeljavi kakor: normalne Metzove spojke, Rothove spojke, Knaustove spojke, ročnike in gobčnike najrazličnejših velikosti. Dobavljamo najsolidnejše izvršitve ter garantiramo za najboljšo Postrežba točna. izdelavo. Cene zmerne.